

بررسی وضعیت اشتغال و بیکاری در کشور طی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ بر مبنای شاخص‌های عمده‌ی نیروی کار با بهره‌گیری از روش AHP

شهلا جعفری^۱، علی محمدی^۲

۱- کارشناس آمار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز

۲- معاون آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان البرز

چکیده

موضوع اشتغال و دستیابی افراد به شغل مورد نظر، جزو مهمترین مسائلی است که جامعه محسوب می‌شود. بیکاری به عنوان یک پدیده‌ی مخرب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مطرح بوده و پیامدهای ناگواری در بر دارد. لذا بررسی دقیق وضعیت اشتغال و بیکاری در رفع مشکلات این حوزه و پیشبرد اهداف راهبردی توسعه، گره گشا است. شاخص‌های نیروی کار از جمله نرخ بیکاری، نرخ مشارکت اقتصادی و نسبت اشتغال مکمل یکدیگر بوده و در کنار هم از کارایی لازم برخوردار هستند، اما هیچ‌یک به تنهایی قادر به توصیف درست و دقیق عملکرد یک جامعه در مساله‌ی اشتغال زایی نیستند. بنابراین به منظور انجام یک ارزیابی همه جانبه و کامل از عملکرد جوامع در این حوزه، می‌بایست روش‌هایی ارائه شود که مجموعه‌ی شاخص‌ها را به طور همزمان مورد بررسی قرار داده و بتواند تصویر کاملی از وضعیت موجود را ارائه دهد. در این پژوهش، هدف ارائه‌ی معیار ارزیابی جدیدی است که شاخص‌های سه‌گانه‌ی فوق را در بر بگیرد. برای این منظور، ابتدا با بهره‌گیری از روش تصمیم‌گیری چند معیاره AHP، به هر یک از شاخص‌های عمده‌ی نیروی کار یک وزن اختصاص داده می‌شود. وزن محاسبه شده برای هر شاخص نشان دهنده‌ی میزان اهمیت و تاثیرگذاری آن شاخص در مساله‌ی مورد مطالعه است. سپس، برای به کارگیری همه‌ی شاخص‌ها به طور همزمان، تابعی تحت عنوان تابع برازندگی ساخته می‌شود که هر سه شاخص را در درون خود دارد و با استفاده از ترکیب خطی آن‌ها ساخته می‌شود. تعریف تابع برازندگی به گونه‌ای انجام می‌شود که مقدار آن با نحوه‌ی عملکرد جوامع رابطه‌ی مستقیم دارد. به این صورت که هر چقدر عملکرد یک جامعه در ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری بهتر باشد، مقدار تابع برازندگی آن جامعه بزرگتر است و برعکس. تابع برازندگی برای استان‌های کشور طی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ محاسبه می‌شود و عملکرد هر استان مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد.

واژگان کلیدی: نرخ بیکاری، نرخ مشارکت اقتصادی، نسبت اشتغال، روش AHP، تابع برازندگی